

Dokument nr. 8:48

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene
Bent Høie og Ivar Kristiansen

Forslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Ivar Kristiansen om lov om endring i plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77. (Endring av § 7 slik at det blir enklere for kommunene å foreta et lokalpolitisk skjønn)

Til Odelstinget

BAKGRUNN

Dagens dispensasjonsmulighet etter plan- og bygningsloven er hjemlet i lovens § 7 første ledd:

"§ 7. Dispensasjon

Når særlige grunner foreligger, kan kommunen, dersom ikke annet er fastsatt i vedkommende bestemmelse, etter søknad gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser i denne lov, vedtekt eller forskrift. Myndigheten til å gjøre vedtak om dispensasjon fra arealdel til kommuneplan, reguleringsplan og bebyggelsesplan, er med mindre annet er bestemt i vedkommende plan, lagt til det faste utvalget for plansaker etter denne lovs § 9-1. Vilkårene for å dispensere fra planer eller planbestemmelser som nevnt i punktet foran, er de samme som etter første komma i første punktum. Det faste utvalg for plansaker er videre dispensasjonsmyndighet etter §§ 17-2, 23 og 33 i loven her. Det kan settes vilkår for dispensasjonen."

Kommunenes behandling av kommuneplanens arealdel er i dag en omfattende prosess hvor ulike interesser er involvert. Planprosessen er ofte forankret i regionale arealplaner. Planen gir uttrykk for kommunestyrets samlede vurdering av arealbruken i kommunen/området.

Kommunens arealplanlegging oppfattes som en av de viktigste oppgavene for lokaldemokratiet. Saker knyttet til vurdering av de konkrete utbyggings-

søknadene i forhold til planene skaper ofte et sterkt engasjement både blant innbyggerne og de folkevalgte. Lokaldemokratiets styrke kommer godt frem i denne type saker. Gjennom dialog og engasjement finner de folkevalgte frem til beslutninger som er bredt forankret, og tar hensyn til lokale forhold.

Hensikten med de kommunale arealplanene er å ha grundige planprosesser som gir føringer for en mer langsiktig utvikling i området.

Det dukker imidlertid av og til opp saker hvor lokale myndigheter vurderer at særlige grunner taler for å gi dispensasjon i forhold til den overordnede planen. Det kan for eksempel skyldes sosialmedisinske forhold, menneskelige vurderinger eller samfunnsforhold som har endret seg. De lokale folkevalgte organene foretar en konkret vurdering og legger oftest vekt på alle forhold, også de som var førende for den opprinnelige planen.

Regjeringen Bondevik II delegerte dispensasjonsmuligheten i forhold til LNF-områdene fra fylkeslandbruksstyrene til kommunene. Det ble imidlertid ikke gjort endringer i dispensasjonsgrunnlaget.

Plan- og bygningsloven § 7 kan gi inntrykk av at det samme kommunale organ som har vedtatt den opprinnelige planen, også kan dispensere fra denne når slike "særlige hensyn" foreligger. Imidlertid har det utviklet seg en praksis der slike saker ofte blir klaget på av fylkesmannen, og omgjort. I befolkningen reageres det sterkt på at kommunenes øverste folkevalgte organ, kommunestyrene, ikke får dispensere fra planer som de selv har vedtatt, og at slike avgjørelser kan overprøves av statlig ansatte byråkrater.

Bakgrunnen for den mer restriktive praksis som føres av fylkesmennene er at de legger stor vekt på forarbeidene i sin tolkning. I Ot.prp. nr. 56 (1984-1985) s. 101 uttales det at:

"Uttrykket "særlige grunner" må ses i forhold til de offentlige hensyn plan- og bygningslovgivningen skal ivareta. De særlige grunner som kan begrunne en dispensasjon er i første rekke knyttet til areal- og ressursdisponeringshensyn.....I helt spesielle tilfeller vil også forhold vedrørende søkerens person kunne anses som særlig grunn.....De særlige grunner som taler for dispensasjon må naturligvis ligge innenfor rammen av loven."

Forslagsstillerne mener at grunnlaget for dispensasjon etter "særlige grunner" i plan- og bygningsloven § 7 må utvides til også å gjelde forhold som ligger utenfor rammene og målsettingene i plan- og bygningsloven. Kommunestyrene må ha stor frihet til selv å vurdere om det foreligger særlige grunner til å gi dispensasjon i forhold til en arealplan som det samme organet har vedtatt.

Gjennom dette styrkes det lokale selvstyret, og fylkesmannens innsigelsesmulighet i forhold til konkrete politiske vurderinger strammes inn.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Vedtak til lov

om endring i plan- og bygningslov
14. juni 1985 nr. 77

I

I plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77 gjøres følgende endring:

§ 7 første ledd skal lyde:

Når særlige grunner foreligger, kan kommunen, dersom ikke annet er fastsatt i vedkommende bestemmelse, etter søknad gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser i denne lov, vedtekt eller forskrift. *Ved vurderingen av om dispensasjon bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på særlige forhold hos søkeren, og hensynet til lokalmiljøet for øvrig.* Myndigheten til å gjøre vedtak om dispensasjon fra arealdel til kommuneplan, reguleringsplan og bebyggelsesplan, er med mindre annet er bestemt i vedkommende plan, lagt til det faste utvalget for plansaker etter denne lovs § 9-1. Vilkårene for å dispensere fra planer eller planbestemmelser som nevnt i punktet foran, er de samme som etter første komma i første punktum. Det faste utvalg for plansaker er videre dispensasjonsmyndighet etter §§ 17-2, 23 og 33 i loven her. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

II

Denne lov trer i kraft straks.

9. mars 2006